

"AKIKÉRT A HARANGSZÓ!" I.

Lektorált változat

A VERSLISTA által kiírt nyílt pályázatos írásokból – PDF-ben – 2015.

Verslista

verslista@googlegroups.com

Lektor: Koncz-Kovács Anna

A pályázatra 30 írás érkezett be.

A 4 fős szakmai zsűri döntése alapján

I. helyezett lett:

Dancsházi B. László:

A váltó

című írása.

Gratulálunk!

A nevezési díjából 43.000 Ft az UNICEF
„AKIKÉRT A HARANG SZÓL” c. programjára lett befizetve.

Majoros-Jósvai Éva: Csecsemősírás a sötétben...

... miért fehérek a falak? Az én falam zöld, a bútorok, a szekrényem barna, és a fotel, a kanapé kárpitja is zöld, sőt, a sötétítő függönyöm is... Itt a szekrény sokkal kisebb és fehér, és az ablak sem szemben van az ágyam fejével, hanem itt, a jobb kezem fölött... Megint kórházban vagyok... Mióta vajon? Egy órája? Az nem lehet, mikor a szobámban fekvüdtem, éppen kelt a Nap, látom az ágyamból, ahogyan kibukkan a közeli domb fölött; most pedig alkonyodik, megnyúltak az árnyékok... Hol vannak a hiányzó órák? Vagy ez nem is ugyanaz a nap? Akkor hol vannak a hiányzó napok?

... a mosolygós nővérke vacsorát hozott: szalámi, kockasajt, tea és egyetlen zösmle. Éhes vagyok. Mikor ehettem utoljára? Talán ma nem is?

... teljesen besötétedett, a másik ágynak még mindig nincs lakója. A folyosón halk zszibongás, majd csend és sötétség. Felgyújtom a villanyt, kibotorkálok a mosdóba. Rendes hely, a szomszéd kétágyas kórteremmel közösen osztozunk a zuhanyozón és a WC-n. A lányom ilyen kollégiumban lakott egyetemista korában, igaz, ott hárman-hárman voltak. Biztosan a lányom intézte, legutóbb négyen voltunk egy kórteremben, vagy hatan... és ott volt az a bolond nő, aki felvágta az ereit. Soha nem bírtam az ilyesmit...

... a lányom éppen külföldön van, tehát nem ő hozatott ide, talán valamegyik szomszéd... Az lesz, az a gonosz boszorka, Seresdiné, az alsószomszéd. Tudom én, hogy meg akarja szerezni a portámat, mert az ő udvara kicsi; és fóliasátrat akar felhúzni, abban van most a pénz... Vajon most mibe tudott belekötni?

... ezek bolondnak hisznek engem! Pedig nem vagyok bolond, csak öreg! Ilyenkor már feledékeny az ember. Elfelejtji, miért indult ki a konyhába. Nyitva marad az ajtó. Otthon felejtji a pénztárcáját, mikor a boltba indul. Nincs ember a földön, akivel ilyesmi elő ne fordulna, még fiatalal is, nemhogy ilyen öregasszonnyal, mint én. Igen, már elmúltam ötven...

"AKIKÉRT A HARANG SZÓL" 1.

mennyivel is? Elég sokkal kellett, hiszen már a lányom is elmúlt ötven. Mikor is? Tavaly? Tavalyelőtt? Milyen évet is írunk most? Majd megkérdezem a nővérkét, hogy milyen nap van...

... kivirradt, mennem kell kiengedni a tyúkokat... meg a disznónak is kéne adni enni; és a tehen, meg a bocija... nem, nem, ők már nincsenek meg, eladtuk őket... Eladtuk a Rózsi tehenet a kis Bimbóval együtt. Hogy sírt a kicsi unokám... A kicsi unokám, a kicsi unokám; azt mondta a lányom, hogy egy új kosztümet vesz, mert diplomás lett az unokám... De ha már diplomát kap, akkor nagy... akkor nem sírhatott a múlt héten a rózsabokor alatt, hogy miért viszik el a Bimbót, mikor az az ő barátja... A lányom sírt a bokor alatt, vagy a szomszéd lány, Klári? Nekem is volt Klári nevű barátnőm, a lányomnak is... vagy csak nekem? Hány éves az unokám? Három vagy huszonhárom? Van egyáltalán unokám? Vagy csak a lányom? Nem, nekem egy fiam van csak, egy picike fiam, most született, még kékes a szeme, de rengeteg haja van és mosolyog rám. Egyetlen gyermekem, kicsi fiam...

... odakötöztek az ágyhoz, kaptam valami szurit, azt mondta Zsuzsa nővér, hogy átmentem az gyermekágyas osztályra és a szoptatáshoz vitt babák közül kikaptam egyet, alig tudták elvenni tőlem, szorítottam, hogy nem adom a fiamat... De hát az az én fiam volt, mégis elvették tőlem! Engem meg hozzákötöztek az ágyhoz...

... szörnyű, mikor így összekeveredik az ember fejében az idő. Az a baba itt a kórházban tényleg nem lehetett az én fiam, hiszen ő meghalt. Meghalt már nagyon régen... a lányom utána született... Hány évvel is... hárommal... nem, majdnem négyel... akkor voltam 29 éves... most sokkal több vagyok, mert van már unokám is, aki vagy három, vagy huszonhárom éves... Zsuzsika, drága, megmondaná hány éves vagyok?

- A nyolcvanhetedikben van, Szabadi néni...

... valami nem stimmel, biztosan rosszul tudja Zsuzsika, hogy hány éves vagyok... Mikor az unokám született, a lányom is 29 éves volt. Mindig jó voltam számtanból, hiába csak hat osztályt végeztem... Mikor az uno-

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

kám született, legalább 58 évesnek kellett lennem, lehet, hogy a déd-unokám hároméves... de hát ő nem sírhatott Bimbó miatt, akit még akkor adtuk el, mikor az uram élt, ő meg már három éve halott... Halott, mint az egyetlen gyermekem, kicsi fiam...

... hallom, hogy sírnak a babák; így sírt az én pici fiam is... És én nem tudtam megszoptatni, nem volt tejem... mikor a lányom volt pici, akkor volt... persze, hát van lányom... és van egy fiam... volt egy fiam... Tudtam, hogy fiam fog születni, nem is készültem lánynévvel, mert tudtam... csak azt nem tudtam, hogy szoptatni nem tudom majd... de volt valami tápszer, vízbe kellett keverni... kiskanállal ette, olyan mohó volt... elfogyott a tápszer, a faluban nem lehetett kapni, a város messze volt; csak reggel, meg délután ment oda vonat. Az uram dolgozott... egyedül voltam... tudatlan voltam, tehetetlen voltam, az egyetlen kicsi fiam pedig sírt, mert éhes volt...

... éppen benéz a hold az ablakon, akkor este is így volt... Ősz volt, kora ősz, szeptember 19-e... A kisfiam, nem az egyetlen gyermekem - csak nagyobb gyermekem és egyetlen fiam - még két hónapos sem volt... szegények voltunk... Egy kis égre nyíló vályogviskóban laktunk, építkezésre spóroltunk... Az uram éjszakára ment dolgozni a városba, a gyárba, reggel kapta a fizetését és hozta is a tápszert. Receptre adták a gyógyszerárban, azt is vitte magával, úgy gondoltuk, a maradék estére és reggelre éppen elég még... Az én kicsi fiamnak páratlan étvágya volt, kevés lett a tápszer, és ő még mindig éhes volt... Átmehettem volna Boriskához, az ő kislánya is ugyanazt a tápszer kapta, nem is volt másik, biztosan adott volna annyit, ami még reggelre is elég. Boriska anyja zsugori vénasszony volt, hiába volt nagygazdáné... Talán azért nem mentem, mert nem akartam ezredszer is végighallgatni, hogy miért nem mentem az ő fiához, most nem kéne abban a viskóban nyomorognom; láthatom, milyen nagy házat épít a fia. A fia, az a részeges, erőszakos gazember! Csak a nyár elején vett el valami távoli falubéli lányt, de szegény már másodszor szökött haza a szüleikhez a verések elől... Bezzeg az én Miskám, őt kenyérre lehetett kenni egész életében... Az én kicsi fiam sírt, és nem tudtam megvigasztalni, hiába ringattam, énekeltem

"AKIKÉRT A HARANG SZÓL" 1.

neki, éhes volt... Nem volt tejem, nem tudott szopni... Édesanyáék tartottak tehenet, délután hozott át nekem egy nagy kannával... Öntöttem a cumisüvegbe... Milyen mohón itta! Éjszaka még nyugodtan aludt, de reggel már hányt... És utána már szinte folyamatosan... A tápszer sem maradt meg benne... Az anyatej se... Vilmával egy napon szültünk, lefejtette a tejet, nagyfiával naponta átküldött egy kis üveggel, az én kincsem mohón benyelte... aztán kifordult belőle... A doktor úr beutalta a városba, a gyermekkórházba, de ott sem tudtak vele mit kezdeni, pedig még Amerikából is hozattak neki gyógyszert... Karácsonyig tartott ki... Nem is volt nekem soha többé ünnep a karácsony...

... aztán megszületett a lányom... okos, szép, egészséges kislány, de a kisfiamat soha nem tudta pótolni... Unokám is van, kettő, két lány... Itt jártak nálam, a nagyobb itt hagyott az éjjeliszekrényen egy képet egy babáról... mintha a kicsi fiam lenne... De az nem lehet, akkor még nagyon drága volt a színes fénykép... Ez a dédunokám lehet, csak nem tudom, hogy fiú vagy lány... Nem lehet dédunokám. Összeviszsa szaladnak a gondolataim, hiszen a lányom is csak most kezdte az iskolát, majd lesz unokám, meg dédunokám, de addig még sok-sok év telik el...

... kérdezte a doktor úr a városi kórházban, hogy mit evett a fiam, megmondtam neki a tápszer nevét, kérdezte, hogy egyebet nem adtam-e neki, vagy más etette-e... Senki nem etette rajtam kívül, ez igaz volt... Julcsa tehén tejéről hallgattam... Ha bevallom, talán meg tudták volna menteni a fiamat? Több mint hatvan év eltelt, most már mindegy is... Eltemettem magamban... Csak mióta ez a betegség... Időnként visszaugranak olyan emlékek, amikről azt hittem, már teljesen elfelejtettem őket...

... egy idős, ősz hajú férfi hívott, állt egy fehéren világító ajtóban és in-tegetett... először azt hittem, Miskám az, hasonlított rá, de fiatalabb volt nála... a fiam volt, ilyenforma lenne, ha élne...

... be kellett volna vallanom a doktornak a cumisüveget...

- Jó reggelt kívánok! Szabadi Viola vagyok, az édesanyám állapotáról szeretnék érdeklődni.

- Jó reggelt kívánok, Zsuzsa nővér vagyok... Sajnos, az édesanyja szervezete feladta... hajnalban eltávozott... Be tudna jönni a délelőtt folyamán? ...

Bodó Csiba Gizella: A meg nem születetthez

Égi bölcsőben, festett
fátyolfelhők felett
hárfa rezeg finom
éneket.
Madarak röpte,
csőrük csöppje,
tápláló bébi
étketek,
Tejút fürdési
gyöngyszín lelketek,
Kik nem jöhettetek!

Vigasztalj pöttöm!
Ki emlőmön nem
aludtál, nem sírsz
utánam.
A messzeség hozza
kék kegyelmedet,
ne marjon szét ítéletig
hideg tőrrel
a lelkiismeret.

Jöhet majd lárma,
gyermekzsivaj betölthet
boldogan!
Ha egy új életben
Új életed
Újra bennem fogan!

Czegény Nagy Erzsébet: Kereszt előtt

Uram! Hallgass meg engem!
Mikor tollam papírhoz simul,
még nem tudom, mit rejtenek
a vonalak, csak serceg a toll
hegye megállíthatatlanul. A
rádióban csodákról beszélnek,
de más a valóság. Ha burookban
élünk s csak a szépség csöppen
ki az irón hegyéből, hazudunk
önmagunknak. A pusztulás ugyanitt
döngeti mellét, rátelepszik napjainkra.
Önámítás a boldogság, mert méhében
ott gömbölyödik, hízik a halál,
s arra vár, hogy megszülessen.

Ó, Uram! Hát nem látod, hány ártatlan
gyermek távozik élete elején?
Hagyod ezt?

Nincsenekbe fúlnak napjaik,
üres gyomor ordít az ég felé,
összeszűkült bélcsatornában
görcsbe rándul a jövő. Hiába
tárják tenyerüket anyjuk felé,
nem segít az ölelés.
- mert már csak ez maradt -

Éhes száj, mint üresen kongó bálterem,
hiányzik belőle a valcer, az ütem, a keringő.
- csak a járványok járnak örömtáncukat -

Ártatlan szemekben pislákol a remény, a test
egyre csak apad. Bordák merednek feléd,
Uram, mint megannyi segélykérő felkiáltójel.
Összekulcsolt kezekben imák peregnek
nap mint nap. S Te semmit nem teszel?
Fényeddel ültess empátiát az emberek
szívébe. Adjon, kinek erszénye tele,
s kinek csak félig, az is! Ó, Uram!
Szánd meg a csodára váró beteg
szenedőket, az éhes szájakat.
A gyermek maga a jövő. Kincs.
Ne engedd kicsorogni a tenyeredből!
Ó Uram! Segíts!

Behon Istvánné (Noheb): Bűn, más szemszögből
(8. parancsolat: ne lopj)

Kócos fiúcska, rongyos a ruhája,
pergamenarca mocskos és beesett.
Nagy kék szemekkel néz Ő a világba,
gyomra kordul, három napja nem evett.
Friss kenyér, zsömléillat körüllegi,
bűn, amit az élet számára szövött.
Egyetlen falatot szeretne enni,
s ím, győz az éhség a tisztesség fölött,
hibázott és tolvaj lett egy perc alatt.
Szemekben ott a közöny, a megvetés,
pedig kenyér volt, csak egyetlen darab.
A korgó gyomor legyőzte félelmét,

lopott és vétkezett. Ezt Ő tudja jól,
de a nyomor a bűn, s az a fájdalom.

Kühne Katalin: Kiszolgáltatottak méltósága

Az élet kiszámíthatatlan. Egyik nap olyan öröm ér, amire évtizedek múlva is szívesen emlékszem, a másik nap pedig olyan sötét híreket ont, mint a katasztrófák, háborúk, nyomorúság, gyógyíthatatlan betegségek. Ezek változó hatással vannak rám, mint ahogy minden ember mosolyra fakad, ha egy kismadarat lát repülni, vagy a napsugár fénye árad a rejtett zugokba. A háborúk okozta károkról, természeti katasztrófákról, mélyszegénységről szóló tudósítások pedig elgondolkodtatnak, mennyi gonoszság tapasztalható naponta világunkban.

Az emberiség történetében - amely a világegyetem korának csupán töredéke - kiszolgáltatott sorsokról olvashatunk, és ez az emberi méltóság megcsúfolása. A fertőző betegségek még mindig áldozatokat szednek, még mindig működnek úgynevezett tudatátalakító légerek, ártatlantokat hurcolnak meg, kínoznak, semmisítenek meg a világ különböző országaiban, milliók vettetnek a poklok tüzébe, pedig ők semmiben sem bűnösök, csupán a nagyhatalmak szítják az ellenségeskedést fajok és országok között. Megdöbbenő, mennyi gyermek éhezik, fázik, nyomorog. A civilizáció fejlődése nagy méreteket ölt; ennek vannak jó és káros hatásai is. Egyrészt az emberek méltóbb körülmények között, könnyebben élhetnek, de a természet kizsákmányolásával földünkön olyan pusztítást végeznek a mérgek, amelyek visszafordíthatatlan hatással vannak az élővilágra, ránk, emberekre, de az állatokra, növényekre, talajra, vizeinkre, levegőnkre is. Új betegségek alakulnak ki, amelyekre nincs még gyógyír, de pusztít a hanyagság, a pazarló élet is. A lepra még mindig terjed, milliók esnek áldozatul. Ételeinkben, levegőnkben, vizeinkben mérgek garázdálkodnak, betegségek gyötrik az állatokat, embereket, sivataggá válnak valamikor gazdag termőterületeink, az óceánok, tengerek világa is megváltozott az emberi kapzsiság miatt. Ha a világ egytizede, a leggazdagabbak, másokra is gondolnának, nem csak saját maguk vagyonának gyarapítására, például azokra, akiknek nincs tető a fejük felett, akik mélyszegénységben élnek, akkor nekik megfelelő életet biztosíthatnának, és helyreállna a megbillent egyensúly.

Gyökössy Endre „A növekedés boldogsága” című elmélkedésében írja:

„Egyre inkább nő azoknak a száma a világon, akik jóízűen falatoznak, és szemük se rebben, míg a televízió képernyőjén légikatasztrófa vagy földrengés letakart áldozatai vacsorájuk »körítése«. Ők valamiképpen elvesztették szívüket. Beszélnek töltés nélkül, vigadoznak öröm nélkül, vágyakoznak reménység nélkül, szerelmeskednek szeretet nélkül, házasodnak hűség nélkül. Keseregnek könnyek nélkül, élnek célok nélkül - és céljaik vannak - élet nélkül.”

Ha többen hinnénk a Fennvalóban, ha hitünk erősebb lenne, többet tudnánk tenni az üldözöttekért, betegekért, nyomorúságban szenvedőkért, imádkozhatnánk értük, megvigasztalhatnánk őket, reményt adhatnánk a kilátástalannak tűnő helyzetükben, hogy a hangyák közül ők is felemelkedhessenek a sasok közé, a sötétségből a fény felé fordulhassanak.

Nemrég meghívtak egy gyermekotthonba, hogy meséljek nekik. Arra gondoltam, azokat a meséimet viszem el, amelyekben az állatok életéről írok, ezzel példát adva az embereknek, hogyan kellene gondoskodniuk utódaikról. A mackó mami, a pingvin szülők önálló életre nevelik kicsinyeiket, segítik őket, hogy majd hogyan gondozzák gyermekeiket, így igazi családot alkothassanak. Ők nem tehetnek arról, hogy itt kell élniük. Talán még nem késő, hogy ne abban a szellemben nőjenek fel, amit örököltek. Ha tudják, mi a jó és a rossz, lustaság és szorgalom, igazi harmónia és könnyen szerzett, drogoktól, italtól kapott jó hangulat, gyűlölet és szeretet különbsége, választhatnak, miként éljenek. Megrendített az értelmi fogyatékos, fejlődési rendellenességgel született, mozgáskorlátozott, tolószékre kényszerült 8-10 éves gyermekek sorsa. Hatalmas volt a szeretetéhségük, nyújtogatták karjukat, ölelgettek, hozzám bújtak, pedig akkor láttak először. Egy órányi együttlét után úgy váltam el tőlük, mintha évek óta ismertem volna őket. Mosolyt láttam szemükben, talán ehhez kicsit én is hozzájárultam. Meséim tanulságát megértették, ha nem is minden sorát, de a lényegét talán; biztos talajra hulltak gondolataim, amelyek kilátástalan helyzetükből utat mutathatnak. Szomorú világukban az öröm, a remény fénye villant fel. Kértek, máskor is menjek el hozzájuk. Megígértem. Együtt érzek a nyomorúságban élőkkel, ha nem is tudom azonnal megváltoztatni életüket, de egy kis enyhülést adhatok nekik. Ez nekem is nagy ajándék volt.

Mintha Ady Endrét hallgattam volna, aki az Úr érkezését várva így szólt: „Mikor elhagytak, / Mikor a lelkem roskadozva vittem, / Csöndesen és váratlanul / Átölelt az Isten.” Szavai megnyugvást nyújtanak az Istenben bízó embereknek - legyenek bármilyen felekezet tagjai is -, reményt adnak a reménytelenségben. Egy jó szó a kéregető koldusgyerekeknek, a hajléktalan takarójában lévő pár hónapos kisbabának, a beteg kisgyermeknek, a kérges kezű, idős nyomoréknak a párás, szürke szemekbe fényt lophat. Szívünk szeretete mások szívét is megmelegítheti, értelmüket - ami a sok hányattatás miatt már fogyóban van - megvilágosíthatja, kiutat mutathat helyzetükből. Ezt életem során sokszor éreztem, például akkor, amikor a keresztanyám mellett fekvő betegnek, aki már nem tudta felemelni görcsbe meredt kezét, vizet adtam, letörttem homlokáról a verítéket, vagy párnáját megigazítottam, türelmesen meghallgattam panaszait. Ez a figyelem kijár minden embernek, nemcsak rokonainknak, hanem az idegeneknek is. Különösen a gyermekekhez kellene mindig kedvesen szólni, kezüket megcirógatni, mosolyt csalni arcukra. Egy szó, egy mozdulat is számít azoknak, akik irgalomra szorulnak.

Advent idején ezernyi levél érkezik a szeretetszolgálatok irodáiba, ők igyekeznek minden esetet kivizsgálni, segíteni próbálnak a nyomorultakon. Mindannyiunk kötelessége, hogy segítsünk, bár tudjuk, a rászorulóknak töredékét áll csak módunkban csekély adománnyal támogatni. Ha csupán egyetlen gyermek asztalára kerülhet jobb falat, kályhájába tüzelő, már tettünk valamit. Az egész emberiségnek össze kellene fogni, hogy ne legyen több háború, betegség, nyomor, kiszolgáltatott élet.

Megérintett a kórházakban a sovány, kifordult tagokkal, fájdalmakkal küzdő betegek látványa, akik - mindezek ellenére - megpróbálnak mozogni, felülni, de már nem tudnak. Határtalan az az erő, ami őket ebben az állapotukban is működteti. Ugyanígy borzasztó, amikor a szülők magukra hagyják gyermekeiket és élnek tovább önpusztító életüket. Nemcsak maguknak ártanak, de újra és újra növelik azok számát, akikről nem gondoskodnak; oda születnek, azt látják mindennapjaikban, ami ide vezette őket. Italoznak, drogoznak, munka helyett lopásból élnek, ezt „adják” utódaiknak ahelyett, hogy példát mutatnának. A gondozónó -

akit Maminak szólítanak ezek a cseppségek - mesélte, hogy egy „anya” a 14. gyermekével testében látogatta meg a gyermekotthonban élő kislányát, mert erre kötelezte a törvény. Ez a példa hogyan hat erre a gyermekekre? Megköszönheti-e anyjának, hogy ő lett az egyik a 13 közül, akit eldobott? Örülhet-e, ha édeskedve szól hozzá, ha átöleli, italtól bűzös szájával megcsókolja? Nem hiszem. Azt hogy éli meg a gyermek, ha az óvodába hullarészegen érkezik az „apa”, és szidja őt, pedig ő csak szeretetet érdemelne? S ha otthonában csak azt látja, hogy a szülők az ágyon hevernek nap mint nap, a segélyből tengődnek, néhány napig járnak csak közmunkába, és többé nem látják őket a munkahelyen? Ezután csak lopásból élnek, mert az ital a lényeg számukra, nem az, hogy a gyermekeknek meleg étel jusson. És ha a bútorokat felhasználják, őt koldulni küldik, de abból ő semmit sem kap, mert azt is elisszák? Anyának, apának, vagy egyáltalán embernek nevezhetők ezek az elfajzott lények?

A napi 12-16 órát hangyaszorgalommal munkálkodó szülők gyermekei hamar megtanulják, hogyan lehet szegénységben, de szeretetben élni, megteremteni a család számára a betevő falatot, tisztességes, meleg otthont biztosítani. A nagycsaládok gyermekei szeretik és segítik egymást, gyakran szülői feladatokat is vállalnak, a kisebbekre főznek 10 éves koruktól, mosnak, takarítanak, együtt tanulnak velük. Ezt nem érzik tehernek, számukra ez természetes. Ők nem gazdagok, mégis mindent megosztanak egymással, a gondokat, de az örömeiket is.

Amikor egy gyermek éhezik, vagy súlyos betegségben szenved, elszorul a szívem. Nélkülözések, mások kínjai láttán saját kis problémáink elenyészőek, mégis hamar elkeseredünk, pedig mennyire több az ő fájdalmuk, akár testi, akár lelki értelemben. Nekünk segíteni kell rajtuk. Természetesen minden ilyen gyermeken nem lehetséges, de ha havonta csak egy tál ételt adhatunk, tegyük meg! Aki erre képes, már tett valamit, hogy kevesebbet éhezzenek. Ha néhány kinőtt ruhadarabot kitenénk a kukánk mellé, vagy elvinnénk a szeretetszolgálat telephelyére, amit még felvehetnek a szegényen élők, megosztanánk a tüzelőnket legalább egy rászorulóval, már segítettünk valakin. Ha a leprások számára mindenki csak pár forintot szánna, eggyel kevesebb lehetne a nyomor-

"AKIKÉRT A HARANG SZÓL" 1.

ban, betegségben szenvedők száma. Miért nem gondolkodnak így a világ gazdagabbik felén élők? Miért csupán saját magukra gondolnak? Nem vihetnek magukkal kincseket, aranyrudakat a koporsójukba, csak eltékozolt életük romjai, elporladó csontjaik maradnak utánuk, egyetlen ember hálája sem élteti emléküket tovább, mert nem érdeklik meg. A természeti katasztrófák, a gazdasági válság áldozatain, a háborús övezetek menekültjein is a szegényebb nemzetek népe szokott segíteni, a milliárdosok nem tesznek semmit, élik tovább gyöngyéletüket, mintha semmi sem történt volna.

Hazánk egyre inkább gyarapodik, de még évtizedek telhetnek el, amíg a helyrehozhatatlannak ítélt lemaradást behozhatjuk, gazdaságunk eredményei láthatóak lesznek. A szegénységben élők és az azokat kiszákmányoló, kisémmiző, hirtelen meggazdagodott rétegek között eltűnnek a különbségek. A megérdemelt munka méltóbb életet biztosíthat majd azok számára is, akik most a mindennapi szelet kenyérüket is nehezen tudják megvenni. A szegény, elesett gyermekekből iskolázott, jó szakember válhat, földjeink termését mi arathatjuk le, gyermekeinknek nem kell idegen országban dolgozni, a fiatalokat a megfáradt öregeknek kis nyugdíjuktól is támogatni, és mellettünk nőhetnek fel unokáink, kacagásukat hallhatjuk nap mint nap, mert egészséges, életvidám természetük akkor is megmaradhat, amikor felnőttek lesznek, és felelősséget vállalnak családjukért, hazájukért. A megcsúfolt emberi méltóság helyett mindenki számára eljöhetne az „aranykor.”

Jézus két évezreddel ezelőtt az emberiségért megfeszíttette magát, megváltott bennünket, bűneinktől megszabadított, megbocsátott nekünk. Irgalma, szeretete határtalan. Az emberek mégis miért maradtak tékozlók, pazarlók, bűnös gyilkosok? Miért merült mindez feledésbe? Újra jöhetne közénk a Megváltó, vagy újabb vízözön teremtene a kiválasztottak számára élhetőbb életet? Kik lennének a kiválasztottak? „Jónak lenni jó.” Vajon a jók, ha jót tesznek, ők fognak uralkodni, vagy marad ez a bűnös világ, benne az uralkodni vágyókkal, a hatalmasokkal? Bízom benne, hogy a jók győznek.

Ne várjunk a végső ítéletre, addig tegyünk meg mindent társainkért, amíg tehetünk! Jézus születését így méltó módon ünnepelehetnénk, mert

adni jobb, mint kapni. Ha az emberek összefognának, segítenének, ajándékuk milliónyi jóllakott, boldog, egészséges gyermek mosolygó tekintete lehetne.

A templomokban naponta megszólal a harang. Hemingway üzenté, hogy „érted szól a harang”. Érted, értünk, mindenkiért. Sokan miért nem hallják meg ezt? Ha minden ember meghallaná, és e szerint cselekedne, jobbá lehetne életünk. Mindenki megérdemelné, hogy élhetőbb körülmények között éljen, de különösen a gyermekek, az ártatlanok. Szeretném, ha egyre hangosabban szólna a harang, hogy a süketek is meghallják. Ahogy Vörös István 143. zsoltára hangzik: „Mutasd meg nékem az utat, / mely Istenigazába visz. / A földön van egyáltalán?” Remélem, most is itt van, jelenlegi életünkben, nem csak fenn, a csillagok között, az Isten közelében. Mert aki Istenben hisz, tudja, hogy ő az úr, az igazság és az élet, és számunkra is elhozta az igazságot, megmutatta az utat, csak nekünk azon kellene járni.

Torma Zsuzsanna: Akikért a harang szól

Elestek a csatákban,
Bár küzdöttek ők bátran,
Soknak legtöbbször csak közös sír jutott.

Mások betegségekben,
Elkeseredésükben,
Véget vetett éltük híre szétfutott.

Voltak, és ma is vannak,
Kiknek csak lelkük gazdag,
Születéstől éheznek ma is,

Másutt nagy a gazdagság,
De kevés a boldogság,
A kincs nem tesz hasznossá, sokszor hamis!

"AKIKÉRT A HARANG SZÓL" 1.

Akikért a harang szól,
Nem szólnak a hant alól,
Porrá s hamuvá lettek, értük sírunk,

Sok-sok árva, s elvetélt
Fizet más bűneiért,
Gyászolni csendben őket, Téged hívunk!

Kutasi Horváth Katalin: Az „Egyszer jóllakni” józansága

Újsággal a kezemben, elgondolkodva battyogok át a konyhából a szobába, s távolról ismerős hangok férkőznek a tudatomba...

- Milyen kincset találtál? Mi van a kezvedben, Kriszta?

- Az „Akiért a harang szól”...

- Ó! Ennyi idősen lehettem, mint te most, mikor megfogott Hemingway regényének címe és mottója. Elgondolkodtattak John Donne szavai: „minden halállal én leszek kevesebb, mert egy vagyok az emberiséggel.” Szíven ütött telibe talált felszólítása: „sose kérdezd, kiért szól a harang: érted szól.”

- Nem semmi! Szó szerint idézted! Így megmaradt benned, anyu? - nézett fel a nyitott könyvből a lány csodálkozva.

- Nagyon mélyen... És az óta csak felerősödött a „harangnyelvek ingása” és „kongása” is fülemben, s gyakran érzékelem, ahogy: „A kék, vas éjszakát már hozza hömpölyögve / lassudad harangkondulás.” S kezdem igazán megérteni, miért látta haragnak a téli éjt József Attila, melynek „nyelve a föld, a kovácsolt föld, a lengő nehéz. / S a szív a hang.”

- Hú! Most már igazán kíváncsivá tettél. Egyébként meg már nem is lepnek meg a párhuzamaid... Polgárháború, világháború, éhezés, halál, bajtársiasság, emberség, embertelenség, szívtelenség, elkifurdalás...

Mintha a bennem öntudatlanul kavargó gondolatokat keltené életre, illetve egészítené ki feleségem és lányom párbeszéde. Mintha rajtuk kívül az általuk megidézett is megszólalna gyermeki hangon: „Egyszer libasültet enni”, majd hozzátenné: „öt forintért kuglert venni”. S az

előbb olvasott cikk hatására az „Egyszer jóllakni” világa nyomaszt a szobában, pedig most ebédeltünk nemrég. Vagy tán pont ezért... Még minyon is van a hűtőben, de van, ahol egy kis kenyérekére sem igen futja. Mikor a József Attila-i vagy a móríci világról olvasunk, mikor nagyszüleink, szüleink gyermekkori - főleg a háború idejét felidéző - történeteit hallgatjuk, hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy mindez rég volt, igaz se volt, csak példázat volt... Hogy csak mese volt „A hét krajcár” vagy „Árvácska” története... Vagy a „Tragédia”, s lehetetlen, hogy Kis János fia nem talál egy falatnyi ennivalót se, miután apja mohón befalt mindent... Az, hogy a tál mindig úgy néz ki, mintha Bodri kutya nyalta volna tisztára, az, hogy Kisék családjában csak a halál juthat eszébe az embernek az ételről, furcsának, hihetetlennek tűnik. Hogy lehet az, hogy csak az evés foglalkoztatja mindig őket, s hogy többen is a hasuk áldozatává válnak?

Szörnyű látni, hogy ezeknél az alakoknál minden ismétlődik; apáról fiúra öröklődnek nemcsak a bárgyú arcvonások, hanem a lehetetlen életutak is. Mikor a kanál csak a ciberelevésbe, vagy egyéb szegényes lébe merül... S a kisszerű alakok halálánál jóval tragikusabb az életük, valamint megmásíthatatlanul kilátástalan sorsuk. Egy Kis Jánosnak, Toldival ellentétben, igenis terem párja - nem is kevés - hetedhét országon a móríci parasztvilágban! Nincs kiút. De mindez megkérdőjelezhető a jelenben, s az írói képzelet, vagy akár a nosztalgikus fantazmagória számájára írható...

Ám most, amikor körülöttünk, a jelenünkben, megtagadhatatlanul, adatokkal, tényekkel alátámasztva, saját szemünkkel látjuk mindezt? És nem csak valahol távol Afrikában vagy Indiában! Nem csak valahol a szomszédban! Itt és most, nálunk is! És mennyi apróságot sújt! Ilyenkor mi a taktika? Struccpolitika? Szembekötődsi? Médiazárlat? Bezárkózás a magunk kis világába? Makacs megtagadása a statisztikának? Öntsenek forró ólmot a fülünkbe, hogy ne halljuk öt másodpercenként a harangocskákat, melyek az anygalkákhoz költöző gyermekekért szólnak? Attól a lelkünk, a tudatunk érzi ezeknek a harangoknak a rezdüléseit!

- Mi jár a fejedben, apa? - zökkent vissza most az otthon melegébe, a jóllakottság elégedettségébe Kriszta.

"AKIKÉRT A HARANG SZÓL" 1.

- Talán épp a vonattetőn hasaló, vagy a kis lábaskáról és az egész fa-zékről elmélkedő József Attila - a város, vagy a lét peremén... Mikor a koplalástól szédelegve lefekszik, s kínjában a párna csücskét rágja...

- Jaj, apuuu!

- Te kérdezted! Jól van, semmi baj, beszéljünk másról...

- Ennyire bánt? Mi kavart fel? Mit olvastál? - téved az újságra Kriszta szeme.

Szótlanul kezébe nyomom az UNICEF figyelemfelkeltő akciójáról szóló híradást. Egyre jobban elkomorodik, majd csendesen megszólal:

- Ilyen véletlent! Hogy összecsend a könyvvel! Szörnyű! Soha nem lehet tudni, hogy melyik kisgyerekből mi lenne, ha felnőhetne... Egy költő, egy művész, egy tudós, egy orvos...

- Vagy csupán egy átlagos, mégis elégedett ember, aki örömet okoz és lel szerettei körében... - teszi hozzá Juli, ki Kriszta mögül szintén végigfutotta a cikket, s most fejét csóválja.

- Így, hogy ezt láttam, eszembe jutott valami. Szerinted a kis Peti nem alultáplált? - kérdi halkán.

- Zoli osztálytársa? Miért gondolod? Talán csak ilyen törékeny fajta! Majd váratlanul nagyot nő! - csodálkozom.

- Nem erre gondolok! Állandóan karikásak a szemei. Repedezett a szája. Valahogy olyan fakó a haja!

- Igazad, van, anya! És mindig folyik az orra! Állandóan nyugtalan, olyan váratlan mozdulatokat tesz!

- Ennek majd finoman utánajárok, talán segíthetnénk valahogy! Hisz a fiammal jár! Felelősek vagyunk érte!

Persze, ott látom Kriszta és Juli szemében a ki nem mondott kérdést: És mi lesz a többiekkel? Beszállunk a szervezett akcióba is. De... nem tudunk mindenkin... A többieket is vegyék észre! Segítsen, akinek van rá bármiféle lehetősége! Sok kicsi is sokra mehet... Persze, valahogy nagyobb erők kellenének ide! Még több világméretű szervezet! Hisz nem csak az enivalóról van szó!

Megelevenednek szemem előtt nemcsak a terméketlen, tápanyagban szegény földeken dolgozók, hanem a Shakespeare-korabeli Londonról látott képek is, a nyitott csatornák, ahová a szennyvíz, a szemét kerül,

s nézem, ahogy a legyek nyüzsögnek, egy-egy patkány motoz. Élesen kirajzolódik a képeskönyv egy rajza: a pestist egy koporsókon táncoló csontváznak mutatja...

Mi változott az óta? Baktérium helyett vírus? Pestis vagy ebola? Sajnos igaza van Voltaire-nek: „A föld egy óriási színház, amelyben más-más néven ugyanazt a tragédiát játsszák.” És ez nem csak a mindenkori térben igaz; ez az idők folyamán sem változik alapvetően, modern technika ide vagy oda...

Krisztára és a könyvre nézek. Mintha Ady harangja csendülne fel ekkor, s valahonnan az idő távlatából, egy gyengéd, szeretetre vágyó hang rezgéseit erősítené fel: „De jó volna játszadozó / Gyermekek lenni. / Igaz hit-tel, gyermek szívvel / A világgal / Kibékülni, / Szeretetben üdvözülni.”

Igen. Jó volna néha felnőttként pár pillanatra gyermeki módra megfledkezni a bajokról, s tiszta szívvel örülni! És milyen jó volna igazi gyermekké tenni a gyermekeket, hogy ne kelljen „tejfoggal kőbe” harapniuk, hogy ne vájja beléjük korán a „fogát a vág”... Hogy ne Goethe Tündérr királya csalogassa őket, inkább Óz vagy Aliz Csodaországába.

Boda Zsófia Borbála (Buxsi): Rövidke élet

Nincs víz,
Nincs kenyér,
Milyen így?
Gyermeki lét!

Az is bántó,
Mily szomorú,
Oly borzasztó
Eme földi sors.
Ki élve e világra jött,
És egyből nélkülöz,
Betegséggel lehet fertőz,
Kisdedi élet még győz.

Anyai szempár,
Bántva, sírva szán,
Mosoly tőle csupán,
Míg élő gyermeket lát.

Ez a babai élet,
Már megpecsételve,
Hisz neki semmi sincsen,
Puszta anyai ölelés a reménye.

Gyorsan eme gyermeknek jön,
Melyet tud adni az ember neki, az a könny,
Sehol koporsó, mi lenne méltó,
Jó lenne, ha ilyenre volna isteni vétó.

Bodó Csiba Gizella: Várakozás

(Mindazok emlékére, akik röviddel megszületésük után visszatértek a fénybe, vagy akik meg sem születhettek!)

Közeledett a karácsony. Mindenhol a készülődés lázas sürgés-forgásától zizegett a levegő.

Éva és Ádám fiatal házaspár voltak. Éva első gyermekükkel volt várandós. Az Első gyermek, a nagyszülőknek az első unoka mocorgott a fiatalasszony szépen kigömbölyödött pocijának magzatvizében. Minden rendben volt, minden a várakozásról szólt. Az „advent” ez időben nem volt divatos szó, sokan nem is ismerték. De az emberekben mélyen ott volt a várakozás, karácsony csendes titka.

1976. december havának első hete ért véget. Pár éve már érezhetően jobb gazdasági, lazább politikai viszonyok voltak az országban. Természetesen volt munkájuk, a szülők is támogatni tudták őket, gyarapodásuk minden vonatkozásban biztonságot adott a fiataloknak a háttérben. Derű, jóleső és ismeretlen izgalom, készülődés volt minden napjuk.

December 17-e és 20-a közötti időre jelezte az orvos a gyermek megérkezésének időpontját, a nagy eseményt. Éva már kissé nehézkesen mozgott, de jól érezte magát. Együtt vásárolták férjével a gyermekruhácskákat, s a szükséges dolgokat. A gyermekholmik nem sokba kerültek, minden szociálisan támogatott termék volt. Talán nem volt nagyon gazdag a választék, de már egészen szép holmikát is lehetett kapni. Igyekeztek mindenképp a legszebbet beszerezni. Együtt a karácsonyi ajándékokat is megvásárolták a családtagoknak, szülőknek, testvéreknek. A Skodával mentek be a városba, hogy minden meglegyen, mire itt lesz az ideje. Ez is nagy könnyebbség volt, ez a két éve vásárolt kocsi. A városi kórházban fog majd megszületni a kicsi. Az első gyermekük! Különös érzés volt, kicsit felfoghatatlan is. Fialatok voltak, természetesnek tűnt ez a várakozás, de azért ott volt esténként egy kis szorongás is bennük, amikor Róla beszélgettek, amikor átnézték a pici gyermekholmikat, amikor a kicsi, meleg szobában felállították a gyermekágyat, amiben már a kismackó mintás, kék-fehér ágynemű is várakozott. Ádám beszerezte a nagy karácsonyfát. A beszerzéseket, előkészületeket inkább a praktikus, gyakorlatias Éva irányította. Ádám tette, amit Éva nap nap után kért tőle. Éva szülei a hétvégeken megtöltötték a hűtőszekrényt élelmiszerrel. Szorgalmas, dolgos emberek voltak. Elég nagy háztáji volt a családi házuk körül, így nem volt gond a baromfi, a süteményekhez való alapanyagok megteremtése. Ahogy a karácsony előtti disznóvágás is természetes volt. Ádám édesanyja varrással, vasalással, jó tanáccsal segítette fiát, menyét ezekben a hetekben.

December 18-án megindultak a fájások. Ádám izgatottan sietett haza munkahelyéről, hogy a Skodába segítse asszonyát, s a városi kórházba robogjon vele. Ügyetlenül téblábolt a kórházban, amikor a fiatalasszonyt a nővér bekísérte a hófehér kórterembe. A kórház ablakából hosszan nézte a szemközt lévő domboldal meggyérült lombosított fái. A fák között barátságosan magasodott a templom faragott fatornyja. - Jó lenne imádkozni - gondolta -, de nem tudok! Jézuska, azért add, hogy minden rendben legyen! - tette hozzá magában, majd a zsebében megbújó körömrészlővel zavartan matatni kezdett a körmein.

"AKIKÉRT A HARANG SZÓL" 1.

A sürgés-forgás időnként nagyobb tempót vett a szülőszoba irányában, aztán semmi! - Majdnem akkor születik, amikor... - villant fel benne valami kép, ami félúton meg is rekedt és gyorsan el is illant. Délután fél öt volt, amikor kijött hozzá az orvos. - Megszületett a fiúcska - mondta mosolyogva. - Bemehet hozzájuk - s már tovább is sietett a felhangzó kiabálás irányába. Izgalom és boldogság kavarta görcs állt a gyomrába, aztán mély lélegzetet vett, és bement, hogy megnézze a fiát, gyermeküket, és valami értelmeset mondjon Évának.

A fiúcska már tiszta volt, gyönyörűségesen formás, szép kis feje anyja mellén szuszogott, mintha nem is nagy csatából érkezett volna. Igaz, elég könnyen igyekezett a világra. Színe egészséges, haja barna pelyhes. Ádám nem jutott szóhoz, ahogy nézte elsőszülött fiát.

Másnap bejöttek szülei is, hogy az ablakon át megnézzék a kis csodát, első unokájukat. Jöttek a testvérek is. - Ilyen tökéletes pici babát én még nem láttam - mondta Ádám testvére, ahogy lenyűgözve nézte a gyermeket. - Tökéletes - állapította meg -, nem is olyan „újszülött” kinézetű.

- Holnapután már otthon lehetnek, a karácsonyi ajándékkal - mondta az orvos a még másnap is megilletődött fiatal papának.

Ádám megünnepelte a munkatársakkal, hogy Apa lett, koccintottak többször is a nagy eseményre, majd a szülői házban a nagyszülőkkel is. - Két nap múlva itthon lesznek - mondogatta magában örömmel, büszkeséggel, halvány aggodalommal. - Gyönyörű kicsi fiam!

A baba nyugodt tekintettel nézte Apját, olyan komoly és „férfias” volt, hogy mosolyogni kellett rajta. Anyja arcát pásztázta hosszan sötétkék tekintetével szoptatáskor, mint aki fontos dolgokról gondolkodik, hogy kérdezzen, vagy ne kérdezzen?

Másnap azonban idegesen várta Éva a férjét, mintha sírt volna. - Valami baj volt reggel Csabával - mondta -, de nem tudom, hogy mi. Nem mondanak semmit. Az orvos nem jött ide, nem tudtam vele beszélni.

A negyedik napon nem engedték haza Évát és a kisfiút. - Besárgult, ami sok újszülötttel előfordul, itt viszont valami más probléma is van, de nem mondják meg, hogy mi - mondta aggódva férjének. Ádám hallgatagon

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

dörzsölte ökölbe szorított kezét. - Ne nyugtalankodj, biztos rendben lesz minden - nyögte ki megnyugtatóan.

Az ötödik napon vérátömlesztést kapott Csaba. A szülők azonos vércsoportja volt a gond, ami az orvos figyelmét elkerülte! Hogyan lehet ez? Nem is igazán értették. Ráadásul ritka vércsoport, késve is kapták meg - valami ilyesmi hangzott el a fiatalasszony feje felett.

A beavatkozás elkésett!

A pici, angyalarcú Csaba visszatért az angyalokhoz! Mindez olyan gyorsan történt, mint egy kézből kicsusszanó kristálypohár szilánkokra hullása.

A szülők összeomlottak! A nagyszülők, testvérek döbbenet, megkövülten álltak a történetek előtt. Ez nem lehet igaz! Ez nem létezhet! Orvosi felületesség, figyelmetlenség - egy gyermek élete! Első gyermekük élete! Ezt nem lehet felfogni. A gyermek élt, megérkezett, gyönyörű volt, s nem rajta múlt! Úristen!

A fatornyos templom mögötti temetőben picinyke sír - az apró fejfán a neve, és hogy Élt... „Élt 5 napot“!

Sok kicsi sír volt körötte, hasonló felirattal.

Ez mélységesen döbbenetes volt! „Aprószentek.“

Ádám szinte megnémult. Nem tudta megemészteni a csapást, napokig zakatolt a fejében. - Minél messzebb! - Minél messzebb! - Elmenekült.

Éva erősebb volt, benne talán az munkált, minél előbb szülni egy másik gyermeket.

A család emlékezetében egy név maradt. Egy név, hiszen egyszer látott gyönyörű kis arcán és a néven kívül más emlék még nem maradt Róla, Vele, az elsőszülöttel!

Azon a karácsonyon Jézuska sem született meg a Családnak.

Apró gyertyák kékes lángja libegett, mintha a szél fújta volna őket.

A hó sem esett, „fekete karácsony“ volt abban az esztendőben.

Keszy-Harmath Dániel: Szegény fiú álma

Nincsen karácsonyfa
Álom varázsolta
Szegény kisfiúnak
Nem is mosolyognak

Nem vágyik boldoggá
Ruháját elhordá
Érzékeny lelkének
Angyalok zenélnek

Zenélnek haranggal
Semmiképp haraggal
Szeretet úgy leli
Álmában kergeti

Álmában boldogabb
Sálja foldozottabb
Nem is kell kacsaláb
Elég a vacsorát

Megfőzze valaki
Talán majd a Nagyi
Nagyi már mennybe ment
Érte az Úr felelt

Kisfiút boldogság
Éri majd nemsoká
Nemsoká boldog lesz
Aranyból álmot vesz

Ingyenesen letölthető kiadványok: <http://poeta.hu>

Dancsházi B. László: Az ördög menyasszonya

Négyen voltak testvérek. Ő volt a harmadik, és az egyetlen lány. Korán érett, tizenhárom éves korában már lopva megfordultak utána a férfiak. Büszke volt a szépségére, fürdés után gyakran nézegette meztelen testét a nagy fürdőszobai tükörben, bár hite szerint ez bűn; ezért utána hosszan imádkozott Jehovához bűnbocsánatért.

A szabolcsi nagyközség lakosai túlnyomóan reformátusok voltak, őket megvető, gúnyos hangszíjjal hívőknek nevezték. Néha szégyenkezett e miatt, de elfogadta, hogy ezt a bélyeget nekik, a kiválasztottaknak, viselniük kell. Szülei a helyi gyülekezet alapító tagjai voltak, ők, gyerekek, már ebbe a vallásba születtek bele. A gyülekezetben köztiszteletnek örvendett a család, annak ellenére, hogy apja egyre mélyebbre süllyedt az alkoholizmusban. Kezdetben csak otthon ivott, faluhelyen azonban nem maradhat az ilyen dolog sokáig titokban; többeknek feltűnt, hogy ő maga, vagy a gyerekek naponta több üveg olcsó bort, pálinkát hordanak haza a boltból, kocsmából. Mikor aztán visszajutott a fülébe, azt beszéltek szerte a faluban, hogy a „szent ember” mértéktelenül iszik, nem is igyekezett tovább titkolni szenvedélyét; gyakran elment a kocsmába, vagy a bolt előtt hörpintette fel a kis üveg pálinkát.

Az iskolában sem volt egyszerű a helyzete. Náluk a Biblián kívül csak vallásos könyvek lehettek, nem volt rádiójuk, televíziójuk; állandóan érezte, hogy kevesebbet tud a világról, mint „hitetlen” osztálytársai. A könyvtárból kikölcsönzött „ördögtől való” kötelező olvasmányokat is csak a verandáig vihették be a lakásba, ott, vagy az udvaron olvashatták. Különösen őt fogták szigorúan, a fiúknak többet megengedtek. Nem barátkozhattak, csak a gyülekezeti tagok gyerekeivel, azért is szidást, büntetést kaptak, ha meglátták a szülők, hogy az utcán hitetlennel beszélgetnek.

Apja az italozással együtt agresszívvá vált. Először csak anyját, öccsét és fiatalabbik bátyját verte okkal, ok nélkül; ő az első pofont akkor kapta, amikor szeretettel próbálta kérni a részeg férfit, ne káromolja Istent.

- Mit pofázol bele a dologba? - förmedt rá. - Egyébként is, nem Jehovát káromolom, hanem a zsidó Istent.

"AKIKÉRT A HARANG SZÓL" 1.

- Apa, hiszen tudod, hogy csak egy Isten van, a Szentírás Istene, akinek mi tudjuk a nevét.

- Na, nézd már a kisasszonyt! Nehogy okosabb akarj lenni, mint a prédikátor testvér! - mondta gúnyosan, és tenyere máris csattant a lány arcán. Befejezte az általános iskolát - minden hiányossága ellenére jó eredménnyel. A közeli város szakközépiskolájába vették fel, kollégiumba került. Boldog volt, hogy kiszakadhatott az egyre nyomasztóbb családi légkörből. Amikor az első hétvégére hazaérkezett, anyja ráparancsolt, hogy menjen a szobájába, és meztelen altesttel feküdjön a heverő szélére. Zseblámpával, széttárt combjai közé világítva nézte meg, szűz-e még - és ez a jelenet minden érkezésekor megismétlődött.

Jól érezte magát a városban. Nem beszélt senkinek a hitéről; a kollégiumban televíziót nézett, könyvtárba, moziba járt, hogy bepótolja mindazt, ami a bigottan vallásos családban eddig kimaradt az életéből - és úgy érezte, mindettől nem csorbul a hite. Lámpaoltás után továbbra is minden este hosszan imádkozott, reggel egy negyedórával hamarabb kelt, hogy amíg a szobatársai még alszanak, elolvassa a napi kijelölt igeszakaszt.

Sok fiú próbált közeledni hozzá, ő azonban már régen elhatározta, hogy csak Jehova tanújával fog járni - ilyen pedig nem akadt a körülötte legyeskedők között. Az otthoni, minden hétvégi megaláztatás hatására még zárkózottabbá vált, a fiúk társaságát is kerülte.

Már majdnem vége volt a tanévnek. Egy pénteken egyik új barátnője születésnapját ünnepelték, aki iskola után néhányukat meghívta egy közeli presszóba. Tonikot rendeltek ginnel, hosszas unszolás után ő is megkóstolta. Eltelt az idő, csak a későbbi vonattal indult haza.

- Hol voltál eddig? - kérdezte az anyja, és már nyúlt is a zseblámpa után. Engedelmesen vonult a szobájába, ahova ezúttal az apa - aki most a szokottnál is részegebb volt - is követte.

- Rendben - mondta az anya, és kikapcsolta a lámpát. - Nem történt semmi.

- Mit véded ezt a kis ribancot? - kiabálta a férfi. - Láttam a járásán, hogy meg...ták! - Kivette az asszony kezéből a zseblámpát, és olyan erővel tolta félre, hogy a nő elterült a padlón.

Sokáig nézte, tapogatta a lány szeméremtestét, majd vastagon piszkos gyűrűs ujját hirtelen mozdulattal egészen a méhszájáig tolta. Ápolatlan, töredezett körmei végigszántottak a hüvelyfalán. Sikított a fájdalomtól.

- Mit kényeskedsz? A f... bezzeg jólesett? - üvöltötte, eldobta a lámpát, és ököllel, teljes erővel lánya gyomrába vágott. - Hát kurvának neveltünk mi téged? Az ördög menyasszonya lettél! Vetközz! - rivallt rá, feltápászkodott, és az előszobába ment.

Az anya a nyitva hagyott ajtón át látta, hogy a fogasra akasztott nadrágjából kiveszi a szíjat, ezért gyorsan bezárta kívülről az ajtót, a kulcsot melltartójába csúsztatta. A férfi sokáig rázta a kilincset, majd tehetetlen dühében feleségét kezdte ütni a szíjjal. Amikor végre sikerült elvennie tőle a kulcsot, a lányt eszméletlenül, az ágyéka körül egyre növekvő vértócsában, hason fekve találták.

- Mit csináltál, te állat? - sikította a nő, és úgy, ahogy volt, tépett ruhában, a szomszédba rohant telefonálni.

Kórházi ágyon tért magához, vénájában infúzióval, hasán kötéssel. Anyja ült az ágy mellett; elmondta, hogy majdnem meghalt a belső vérzés és a fertőzés miatt, több helyen megrepedt méhét pedig el kellett távolítani. Mondta azt is, hogy hiába kérte az orvosokat, teljes vérátömlesztést kapott. A nő arckifejezése hirtelen keményre változott.

- Szörnyű, amit apád tett veled, de akkor is az apád, és tudod a parancsolatot: „tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú életű légy a földön”. Jó ember ő, Jehova hűséges gyermeke, csak ha iszik, nem tud parancsolni magának. Nekünk, nőknek azt hagyta meg az apostol, hogy tűrjünk és engedelmesskedjünk. Én sem tudok mást tenni, mint hogy imádkozom Jehovához, hogy szabadítsa meg az alkohol rabságából. Ha elmondanád, mi történt, nagy bünt követnél el, hiszen valószínűleg börtönbe kerülne. Én azt mondtam, hogy leestél a létráról, mondd ezt te is. Később betegszállító kocsira tették, és egy kezelőbe tolták. Egy idősebb orvos megvizsgálta, átkötötte a sebeit, majd kiküldte a nővért, és megkérdezte, mi történt vele.

- Megcsúszott a lábam a létra legfelső fokán. Nem tudtam megkapaszkodni, leestem - válaszolta.

"AKIKÉRT A HARANG SZÓL" 1.

Az orvos közel hajolt hozzá.

- Nekem elmondhatod az igazságot. Voltak olyan sérüléseid, amik esésből nem származhatnak.

Elpirult - sejtette, milyen sérülésre céloz az orvos -, de hallgatott, és a kérdésre is, hogy tesz-e feljelentést valaki ellen, csak a fejét ingatta.

Egy keddi napon engedték ki a kórházból. Még nem mehetett iskolába, a zárójelentésben legalább tíz nap ágynyugalmat javasoltak.

- Idegen ember vérét kaptad, kárhözatra ítélt lelke költözött beléd. Nem vagy többé a gyermekünk, és nem vagy többé Jehova gyermeke sem - mondta az apja. Többet nem is szólt hozzá, ha akart tőle valamit, anyjával, vagy az öccsével üzent.

Feltűnt, hogy szokatlan rend és tisztaság van a házban. Eltűntek az italos üvegek, és apja sem ivott. Két nap múlva aztán megtudta az okát. Csütörtök reggel az apja nem ment dolgozni. Tíz óra körül autó állt meg a ház előtt, két középkorú nő érkezett a gyámügyi hivataltól. Mindent megnéztek az udvaron és a házban, hosszan beszélgettek a szülőkkel. Hozzá is bementek, kérték, mondja el, mi történt. Mindkét szülő bejött velük. Szemmozgásával próbálta jelezni, négy szemközt szeretne velük beszélni, a két nő azonban nem reagált, így nem merte elmondani az igazságot.

Mielőtt elmentek, az egyik nő elmondta, mi fog a határozatban állni. Nem látják indokoltnak a gyerekek intézeti elhelyezését, csupán a padlásfeljáró biztonságossá tételére kötelezik a szülőket. Alig fordult ki az autó az utcából, az apa már indult is a kocsmába.

Az után, amit apja mondott - amikor hazajött a kórházból -, váratlanul érte, hogy vasárnap reggel bekopogott a szobájába az öccse: készüljön, mennek a királyságterembe.

Nem ülhetett a fiatalok közé, mint máskor, elöl, a fal mellé állított székek egyikén kellett helyet foglalnia. A prédikátor egy prófétai igeszakasz alapján hosszan beszélt a paráznaságról, majd felszólította, álljon középre, forduljon szembe a gyülekezettel, és vallja meg bűnét.

- Én nem... Én még mindig... - hebegte.

- Még Jehova szent színe előtt is hazudik! - kiabálta felállva az apja. Az ördög menyasszonya lett!

A prédikátor lejött az emelvényről. Ráparancsolt, hogy arcra borulva feküdjön a padlóra, fejére olvasta bűnét - a bűnt, amelyet nem követett el -, majd kiátkozta a gyülekezetből. Utolsónak hagyta el a királyságtermet. Szülei nem várták meg, lehajtott fejjel, támolyogva, időnként a kerítésekbe kapaszkodva, egyedül ment haza. Nem mert a szembejövőkre nézni, ha valaki ráköszönt, akkor is csak úgy viszonzta, hogy nem emelte fel a fejét. A szobájába ment, nem kérte az ebédet sem.

Most idegennek tűnt minden körülötte. Mintha egy láthatatlan erő kiszakította volna abból a világból, amelyben eddig élt. Kislány korától nagy családról álmódott, szerető férjről, akivel eggyé válhat a hitben és a szerelemben. Apja brutalitása ennek lehetőségétől egy pillanat alatt fosztotta meg. Idegenné vált a családban. Gondoskodnak róla, megvan a szobája, kap enni, de semmi több. Olyanná vált ebben a házban, mint bármelyik disznó vagy csirke hátul az udvarban. Megbélyegzett lett a faluban, kitagadták abból a közösségből, amelyben felnőtt. El kellene menekülnie, de hova? Senki nem segít, szüleinek a gyámügyeseket is sikerült megtevesztenie, mihez tudna kezdeni egyedül? Tizenöt évesen munkát sem kapna sehol.

A délelőtti történetek után már Jehovában sem tudott bízni. Egész eddigi életében a hit volt a legfőbb támasza, most ezt is elvesztette. Már a kórházban kételkedni kezdett. Először iszonyodott saját testétől, az ereiben lüktető idegen vértől, aztán lassan ráébredt, nem lett más ember; ugyanúgy gondolkodik, ugyanúgy érez, mint a műtét előtt. Talán mégsem igaz a tanúknak ez az alapvető hittétele? Talán mégis azoknak van igazuk, akik kritizálják őket? Akkor mi lehet az igazság mindabban, amit eddig a gyülekezetben hallott, tanult?

Kettő körül az anyja lépett a szobájába.

- Öltözz, hozzád apádnak sört meg pálinkát. Vidd vissza az üres üvegeket is, ott van a konyhában, benne van a szatyorban a pénz is.

Zajtalanul kihúzta a konyhaszekrény legfelső fiókját, kivett egy hegyes kést, és az üvegek közé csúsztatta.

Az apa egyre türelmetlenül kérdezgette: Hol van már a sör? Hol van már a pálinka? Azonban egyszer sem: Hol marad ennyi ideig ez a lány? Végül maga indult el a kocsmába. Arcizma sem rezdült, mikor a kocsmá-

ros mondta, a lány nem járt ott. Egy üveg sört és egy felest kért, és leült egy asztalhoz. A kocsmáros - aki már hallotta, mi történt délelőtt a királyságteremben - hívta a rendőrséget.

Késő este találták meg a csordalegelő melletti bozótosban, a véres szatyorra borulva, bal melle alatt szúrta sebbel.

Varga Katalin: Egy anygallal több lett az égben

Sosem hittem volna, hogy az orvosi diplomával a kezemben egyszer még Afrikában fogok gyógyítani gyerekeket.

Pedig ez történik most velem. Ülök a zötyögős buszban, összepréselve sok-sok emberrel. Mint a heringek.

Röfögő malac, káráló tyúkok, s hangosan beszélő fekete emberek az útitársaim.

Kicsit émelygek a rázkódástól, a szagoktól, de hősiezen helytállók. Vagyis ülök, egy tenyérryi helyen. Kinézve az ablakon egyre sivárabb a táj. A szárazságtól kiégett szántóföldek látványa lehangelő. Nagyokat döccen a busz, ez az ősrégi pléhkaszni.

Izgatott vagyok, vajon hogyan boldogulok itt, Afrikában, a kenyai kórházban?

A buszról leszállva megdöbbenek a látványtól. Vakolatát veszített szürke épület a kórház.

Rengetegen állnak előtte. Rongyos ruhákban, izzadtan; némelyik ember tele van sebekkel.

Bizalmatlan tekintetű asszonyok ringatják síró csecsemőjüket. Némelyik baba szopik, de hangos sírásukból kiderül, nem sok mindent szívatnak az anyai emlékből.

Az épületbe érve látom, bent sincsenek kevesebben. Még a folyosó is tele van hordágyakon, vagy a pusztta földön fekvő emberekkel. A hangos nyögésektől és a még erősebb büztől újra felfordul a gyomrom.

Meglátok egy nővért. Bemutatkozom, a gyermekosztályt keresem.

A fiatal nővér elmosolyodik, hív magával.

Nagy terembe érünk. A legtöbb gyerek ordít, teljes a hangzavar, a vizeletszag.

Középen egy kezdetleges műtőasztal. A felszerelés siralmas állapotban van.

Éppen műtét folyik. Az akadozó ventilátor surrogása közben az orvos utasításokat ad az asszisztenciának. Közelebb lépek. Másfél év körüli néger kislányt operálnak. Megdöbbenek.

Éppen a kicsi lány elüszkösödött bal lábát amputálják. Meg kell kapaszkodnom a közeli asztalban.

Könnyek gyűlnek a szememben. Legszívesebben kikapnám onnan ezt az ártatlan csöppséget.

Göndör fekete hajából egy tincs kilóg a kórházi, szakadt sapka alól. Még így letakarva is látszik, milyen sovány. De a hasa kidudorodik az alultápláltságtól.

Most vesz észre az operáló orvos. Néhány szót váltunk angolul.

Én levegőre vágyom, kimegyek hát az épület elé.

Felfedezek egy kisebb sárga épületet. Ez az iroda - tudom meg. Itt kicsit jobbak a körülmények. Van néhány orvosi szoba is.

Egy idősebb asszisztensnő megmutatja az ágyamat, a fehér, kopott vasszekekrényt, a fürdőt.

Csöpögő, őskori zuhany, foltos, repedt mosdó, WC, néhány fogas a felszerelés.

Nagyjából kipakolok, lezuhanyozom a majdnem hideg vízben. De ez most jólesik.

Kérdésemre, hol lehet itt étkezni, az épület mögé kalauzolnak.

Néhány faasztal, szék, intenzív ételszag fogad az étteremben.

Híg főzeléket eszem, papírvékonyaságú száraz hússal. De a gyümölcssaláta ízlik.

Az ételkiadó ablaknál rám mosolyog egy fiatal nő. Majdnem elsírom magam, amikor magyar szót hallok. Van hát földim itt, a messzi Afrikában. Ettől kicsit megnyugszom.

Elintézve a hivatalos ügyeket, körbenézek a gyermekosztályon.

Az amputált lábú kicsi lányt keresem.

"AKIKÉRT A HARANG SZÓL" 1.

Már magához tért, éppen hány szegényke. Csillogó, hatalmas fekete szeméből patakanak a könnyek. Mivel kevés a fájdalomcsillapító, nagyon fájhat neki az átvérzett csonkja.

Antibiotikum alig, kötszer sincsen elegendő.

Megfogom a forró, nyirkos kis kezét. Rám néz, mosolyogni próbál a könnyein keresztül.

Ágya fölött ott a neve. Biankának hívják. Egy bevetés során veszítette el a szüleit. Lövöldözésben sérült meg a lába. Napokig feküdt ellátatlanul a kiégett viskójuk előtt a földön. Önkéntesek találtak rá, ők hozták be a kórházba.

Rengeteg beteg kisgyerek fekszik itt. A két nővér huszonnégy órája van szolgálatban. Ők mindent megtesznek, de mindez kevés.

Ide kerültem hát gyógyítani. Úgy érzem, ez lehetetlen, embertelen feladat lesz.

Hirtelen rémült sírás hallatszik, majd hörgések. Az egyik kisgyerek fuldoklik. Elkéült arccal kapkod levegő után. Több orvos is megjelenik. Mesterséges lélegeztetést alkalmaznak.

De hiába minden. Néhány perc után már csak a halál beálltát tudják megállapítani.

A sebész, aki Biankát műtötte, látja a könnyeimet, a megdöbbenést. Azt mondja, naponta öt-hat haláleset történik. Milyen világot élünk? Eszembe jutnak az épület előtt látott emberek. Nekik fogalmuk sincsen az alapvető higiénéről, legtöbb helyen még vezetékes víz sincs. Éheznek, szedi áldozatait a sok májbetegség, fertőzés.

Holnap kezdem a munkát. Egy kis séta után újra csak Bianka ágya mellett ülök.

Lázasan nyöszörög, a kötése átvérzett, sőt, gennyes foltokat látok rajta. Csak holnap reggel kap tiszta kötést, felelik elkeseredett kérdésemre. Megfogom a vézna, apró kezét, simogatom a kicsi lányt.

Énekelni kezdek neki. Mögém érve a másik magyar lány is velem dalol.

Néhány percre még sírás sem hallatszik. Mindenki az énekünket hallgatja. Bianka pedig elmosolyodik.

„De szép kislány!” - mondja honfitársnőm, s megsimogatja a göndör, fekete fürtjeit.

Itt szerettem volna maradni mellette éjszakára is. De olyan ólmos fáradtság tör rám, hogy inkább elmegyek aludni.

Másnap órákon keresztül operálunk. Hiábavaló küzdelem ez. Nincsenek megfelelő műszerek, se gyógyszerek. Kötszer is alig. Ma is meghalt két kisgyerek.

Még reggel sikerült átkötnöm Bianka lábát. Duzzadt, vörös, váladékos a sebe. A varratok, mint ha ki akarnának szakadni. Ellátom, ahogy tudom. Lázasan csillogó szemei le-lecsukódnak, de megismer, rám mosolyog. „Mam” - suttogja.

Elsírom magam.

Alig van étvágyam az ebédnél. De forró a kávé, erős. Jólesik.

Délután is műtétek, hiábavaló küzdelem ez.

Aztán kicsit szundikálok. Kopogásra riadok fel. Honfitársnőm jött. Azt mondja, Bianka rosszul van.

Rohanok hozzá, nagyon rosszat sejtek.

Kezeit, fél lábát lekötötték az ágy rácsaihoz, mert dobálta magát. Göndör haja izzadtan tapad a fejbőréhez. Alig kap levegőt. Kicsi szája szélen fehér hab rászáradva.

„Bár elvihetnélek téged Magyarországra, egy kórházba” - gondolom rémülten.

Kinyitja a szemeit, megismer. Nem hörög, megint azt suttogja: „Mam”.

Hát senki sem tud segíteni? Kiabálok magyarul, magamból kikelve. Nincsen injekció, semmi sincsen?

Egész testemben remegek. Abbahagyom a kiabálást, nem akarom felriasztani a többi beteget.

A nővérek, orvosok együttérzéssel néznek rám. A sebész tehetetlenül tárja szét a kezét.

„Ez Afrika” - mondja angolul.

Ide nem ilyen orvos kellene, mint én. Ők már belefásultak a sok borzalomba. Nekik egy kisgyerek halála, ha tragikus is, csak a halálozási statisztikát növeli.

Ha lennének normális kórházi körülmények, műszerezettség, gyógyszerek, kötszerek. Higiénia az embereknél. Talán akkor nem lenne ennyi hiábavaló gyerekhalál.

Eszembe jut, Magyarországon is nehéz most a helyzet, de nincsenek ilyen borzasztó körülmények.

Csendben van most Bianka is. Aztán ez az alig másfél éves kislány, nagyon halkán dúdolni kezd. Amit tegnap este énekeltünk. Többen is hallják, odagyűlik ágya köré minden orvos, nővér. Honfitársnőm átölel. Be-párásodik most még az ő szemük is.

Egy picike, afrikai, ártatlan angyalka nagy utazásra készül. Néhány hör-gés után elcsendesül Bianka. Még egyszer rám néz. Aztán lecsukódnak a szemei, feje félrebillen.

Könnyeimtől alig látok már. Nem szabadna ilyennek megtörténnie a mai világban.

Csak azt tudom biztosan, ha az afrikai küldetésem véget ér, hazameg-yegek, s férjhez megyek.

Talán kislányom születik, akkor Biankának fogom elnevezni.

Ez a kislány pedig angyalként, onnan fentről dúdol majd neki.

Egy csillaggal több van most fent az égben. Nyugodjál békében, kicsi Bianka.

Jancsó Katalin: Ábel

Ábel mosolyogva ment hazafelé az iskolából, kezében szorongatta az új mesekönyvet. Igaz, hogy csak kölcsön kapta, de nagyon szeretett olvasni. És végre megjelent a film után könyvben is: „Justin, a hős”.

- Jó lenne, ha nálunk is lennének lovagok - álmodozott. Justin is olyan kicsi és törékeny, mint Ábel, csak neki hófehér bőre és szőke haja van. Ábel bő-re olyan, mint a friss tejeskávé, és haja olyan fekete, mint Papónak.

- Óóó, ha én is lovag lehetnék, vagy valami hasonló... - gondolta menet közben. Szeretett új történeteket, meséket kitalálni, és mindig ő volt a történeteiben a hős, aki megvédi a kicsiket, a gyengéket a durva, erő-szakos nagyoktól. Igaz, Laja csak egy évvel idősebb, de majd egy fejjel magasabb, és erősebb is nála.

- Aúúúú!

Ábel arcán nagyot csattant a labda. Bőrfoci. Orrából szivárogni kezdett a vér, arca lángolt, szeme könnybe lábadt. Orrát törölgetve, könnybe

lábadt szemmel ment tovább, mintha mi sem történt volna. Laja és a haverjai hangosan röhögtek.

- Síró-pityogó! Hahaha!

De ő nem sírt. Azt ugyan várhatják!

Szeretett volna már otthon lenni. Elfáradt. Korán reggel úszás, aztán sulisuli, aztán napközi... Otthon bekucorodik a sutba, és olvasni fog. Álomország lovagja, „Ábel, a hős”...

Terka, az anyja, már az ajtóban várta.

- Az edző telefonált. Azt mondta, beszélni akar velünk. Apáddal meg velem. Mit akar tőlünk?

- Nem tudom. Nekem semmit nem mondott. De volt ma valami válogatás. Azt mondta, ügyes vagyok. Bekerültem. Megint nagyon jó időt úsztam.

- Hova kerültél be?

- Valami csapatba.

- No, jól van. Mosakodjál meg, aztán vacsorázunk.

Ábel leült az asztalhoz. Krumpli. Megint krumpli. De még jó, hogy ez van. Más gyerekek éhesen fekszenek le. Ezt tudja. Laja is csak az iskolában eszik. Meg a haverja is. Talán ezért olyan verekedősek. Haragszanak a világra.

- Ha én lovag lennék, minden gyerek kalácsot reggelizne, meg kakaót... Este meg húslevessel várná őket otthon az anyjuk...

- Ne álmodozz már, te gyerek! Kihűl az étel. Holnap bemegyünk apáddal az edzőhöz, onnét meg a városba, munkát nézni. Sietünk haza, de vigyél kulcsot magaddal. Ne lődörögj az utcán, míg mi oda vagyunk.

- Jól van. Menj aludni. Mindjárt jövök, és betakargatlak. Ne felejsd el imádkozni, mielőtt ágyba bújsz! Minden nap hálásnak kell lennünk, hogy van hol lakni, és ma is volt mit enni...

Ábel bemegy a szobába. Ágya előtt letérdel, két kezét imára kulcsolja, de a szokásos ima helyett most valami más szakad fel a szíve mélyéről...

- Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy... Jaj, Istenem! Segíts! Ma megint bántottak... mindig csúfolnak... mert megpróbálok jó lenni... nem verekszem... soha nem ütök vissza, ha megvernek... nem beszélek csúnyán... Mi a baj velem? Senki nem akar velem játszani... A múltkor Jocó... ő játszott volna velem, de megverték... Azt mondták, ha még egyszer együtt

látnak, nem játszanak vele többet... És ő ment... elment velük... A felnőttek meg röhögnek rajtam... azt mondják, mulya vagyok... De én olvasok a legszebben az iskolában... és nagyon jól úszok, anyáéknak be kell menni holnap az edzőhöz... Tudom, mit akar mondani... anyáéknak hazudtam... bocsásd meg... Csak lenne már reggel... csak lenne már vége ennek az egésznek.

Kérlek, segíts! Köszönöm, hogy meghallgattál. Ámen.

Másnap Terkáék bementek az uszodába, megkeresték az edzőt. Szívük a torkukban dobogott, nem tudták, jó, vagy rossz hír várja őket.

- Üljenek le! Mutatott az edző két fotelra a társalgóban. Kérnek egy kávét? Vagy egy üdítőt?

- Nem, köszönjük, nem kérünk semmit. Csak mondja már, mi van a mi kis szemünk fényével?

- Ne izguljanak már! Nincsen semmi baj! Tegnap itt jártak a fővárosból. Azt mondták, tehetséges, hátrányos helyzetű gyerekeket keresnek. Na, és Ábel ugye okos, jól tanul és jó sportoló. Csinálnak egy csapatot, és elviszik őket külföldre, több városba, hogy megmutassák, mit tudnak. Ábelnek még nem mondtam el, amíg nem beszéltem magukkal. Elengedik-e?

- Nem tudom! Hova? Hány napra? Kivel menne? Még sose volt távol tőlünk... Mikor kell választ adnunk? A gyerekekkel is meg kell beszélni. Ő el akar vajon menni?

Ábel kilépett az iskola kapuján. Megint egyedül megy haza. A többiek csapatostul rohannak az úton. Ő nem siet. Minek? Lehet, anyáék még otthon sincsenek...

Laja és a nagyszájú haverja mellé lépnek. Két oldalról kísérik, közben lökdösik egymáshoz, mint egy fabábut.

-Hallom, beválogattak... Téged is visznek mutogatni, mint a cirkuszban a majmokat.

Laja nagyot röhög, mire többen is rá figyelnek.

- Majom! Majom!

Kiabálják egyre többen, és körbeállják, úgy kísérik ugrándoza. - Majom! Majom! - skandálják és röhögnek.

Ábel meg se rezzen. Egy tanár közelít...

- Hagyjátok már békében! Tűnés innen!

Laja még nyom egy barackot Ábel fejére, mielőtt odébbállna.

Most még rosszabb, mint eddig volt... mindig tudta, hogy nem tartozik sehova... A magyaroknak túl sötét a bőre, a cigányok meg azért nem fogadják be, mert túl okos és érzékeny. 10 éves és még nem tudja, hova is tartozhatna. Mindig egy szebb világról álmodik. Álmában néha ő is kergeti a labdát, vagy mesét olvas a kicsiknek...

- Nem vagyok majom... Ne mutogassanak senkinek... csak hagyjanak békén... Élni... vagy meghalni lenne jobb? Azt mondják, aki meghal, annak már semmi se fáj... Mikor Mamó elment, akkor is mindenki azt sutyorogta a faluban, jobb így neki... Lehet, de nekem nem volt jó... és anyának, meg apának sem... Nem sírtak, de láttam a szemükön, hogy szomorúak... Mamóhoz kéne menni... ott jó lehet...

Csak anyáékat nem akarom itt hagyni... biztos hiányoznék nekik, és ők is hiányoznának nekem.

Ma későn jönnek haza, bementek a városba valami munka miatt... De jó lenne most elaludni, és nem kelni fel soha többet...

Talán ez segít... anya vette az egereknek... méreg... néhány óra alatt hat... az van ráírva, kíméletes, és nincs rossz íze... Csak inni kell hozzá... és jobb lesz, ha valahova elbújok, nehogy idő előtt megtaláljanak...

Terka egész úton hazafelé olyan nyugtalan volt. Nagyon későn érnek haza. Ábel már két órája otthon van. Hogy a csudába tudták így elnézni az időt? Sose volt még ilyen sokat egyedül a gyerek. Jó, jó, már nem olyan kicsi... de két órája egyedül van, és még legalább fél óra, mire hazaérnek.

Az ajtó nincs bezárva. A gyerek meg sehol. Tán a szomszédba ment?

- Ica!!! Itt van Ábel?

- Mi van? Nincs otthon? Nem láttam elmenni. Az iskolából időben hazajött... nem szokott csavarogni... Utoljára akkor láttam, amikor hazajött az iskolából...

- De itthon nincs... nem olyan nagy ez a ház, hogy ne látnánk meg, ha véletlen elesett, megütötte magát, vagy elaludt volna valahol...

Már az egész falu őt keresi... házról házra, bokorról bokorra járnak... Még Laja és a többi nagyobb fiú is kijött keresni... Megnézik

"AKIKÉRT A HARANG SZÓL" 1.

azokat a helyeket, ahova előlük szokott elbújni. A rendőrök is jönnek, képet is kérnek a fiúról... kutyát is hoznak, azzal kutatják át a határt...

- Ábel!!! - Ábel!!! - Ábel!!! - kiáltások minden irányból...

De Ábel nem kerül elő.

A kutya megszaglászta Ábel ruháit, majd nekilódult. Ki hátul a keretek alján, egészen a falu széléig, a patak partig. Az egyik bokornál leült és nyüszített.

- Na, mit találtál, pajti?

Terka utoléri őket. Idáig futott a kutya után. Arcából elszökik a vér... az ágak alatt ott fekszik élete értelme, egyetlen csillaga...

Arca fehér és sima, mintha csak aludna...

Élt 10 évet

Kicsi, barna bőrű, barna szemű,

okos, tehetséges gyerek volt.

Korán megtanulta:

Mit jelent a „másság”

Mit jelent a „nincs”

Mit jelent a „nem is volt”

Mit jelent a „nem is lesz”

Mit jelent a szegénység

Mit jelent az éhezés

Mit jelent a szeretet

Mit jelent a gyűlölet

Élt 10 évet

Milyen volt a bőre?

Nem fontos.

Milyen volt a szeme?

Nem fontos.

Az út a fontos,
ami ide vezetett.

Élt 10 évet,

majd véget vetett

e földi létnek.

Hanyecz István (shf): „AKIKÉRT A HARANG SZÓL”

Kétezerötvenötöt írunk. Sajnos, a mai napig komoly problémát jelent a gyermekhalálozás szerte a nagyvilágban.

Úgy néz ki, megoldhatatlan jelenséggel állunk szemben. Igen, eme problémának továbbra is nagyon sok gyökere található a huszonegyedik században...

Néhányat itt megemlítenék: például szegénység, éhínség, betegség, járványok, háborúk, kiskorú gyermekhalálozás etc.

Az UNICEF pályázata kiemelten szeretne rávilágítani a ma emberének, eme modern világot sújtó problémákra.

Az alanti, Ernest Hemingway által írt klasszikus idézettel - „AKI(K)ÉRT A HARANG SZÓL” - szeretnénk felhívni a közvetlen környezet és a nagyvilág figyelmét, hogy mennyi mindent tehetünk közösen ezeknek az égető problémáknak az enyhítéséért.

Az UNICEF ma több, mint 190 országban fejti ki különböző tevékenységét a gyermekek egészségéért és jólétéért.

A különböző védő-oltó anyag az UNICEF-en keresztül jut el a harmadik világ, a fejlődő országok gyermekeihez. Mindent megteszünk azért, hogy az összes gyerekhez jusson el jó minőségű ivóvíz, élelem, hogy megteremtődjenek az alapfokú oktatás feltételei, hogy óvjuk őket az erőszaktól, a kizsákmányolástól, a különböző fertőző betegségek és az AIDS terjedésétől.

Eme tevékenységeket és munkát az UNICEF egyéni adományokból, valamint a kormányok, az üzleti élet és a civil szféra szereplőinek anyagi támogatásaiból fedezi.

Íme, itt egy élő példa a sok közül. A svéd Volvo gyárban, egyes munkahelyeken több alkalmazott dolgozik Brazíliában. Ők több éve dolgoznak az ottani Volvo gyárban. Ezért aztán úgy alakult, hogy az ott dolgozók kezdeményezésére előtérbe kerültek a brazil utcán élő, kiskorú gyermekek problémái és életkörülményei.

Mit lehet tenni ezeknek a kiskorú utcagyerekeknek az érdekében?

"AKIKÉRT A HARANG SZÓL" 1.

Az árva-szegény gyerekek helyzete minden szempontból extra veszélyeztetett minden helyzetben. A többéves kapcsolatnak köszönhetően kialakult egy gyümölcsöző kapcsolat a helyi szervezetekkel és az ott dolgozó svéd alkalmazottakkal közösen.

Így került sor az árva gyerekek hálózatának megsegítésére; a hontalan gyerekeknek lehetőségeket teremtettek, bevonták őket úgynevezett családias otthonokba. Kitartó, szorgos munkával kiépítették és létrehozták a saját működő helyi szervezeteiket, beindították és működtették az elemi iskolarendszert. Ezen működő szervezeteket a mai napig segítik anyagilag és erkölcsileg is a Volvo gyári támogatók. Ehhez a svédországi kollégák is csatlakozhattak. Ez egy komplex program, amelynek működését a Volvo dolgozói ki-ki alapon támogatják. Sajnos, ennek ellenére előfordul, hogy történnek halálozások a kiskorúak között... például Narkotika túladagolás miatt; halálos bűntények is akadnak nap mint nap. Ezek a gyerekek valamilyen oknál fogva kiesnek a szervezetten, ellenőrzöten működő formákból, így már csak a halálhírük érkezik meg az utcagyerekeken keresztül az ellátó szervezetekhez. Ezért ők már csak azok, „AKIKÉRT A HARANG SZÓL” - most utoljára.

Ez egy példa a sok közül, amely követendő jó példával jár elöl, az Unicef sokoldalú munkáját elősegítve.

Megragadom az alkalmat, és felhívom a figyelmeteket arra, hogy sokféle módja és formája van az Unicef munkájának támogatására!
Köszönöm szépen!

Boda Zsófia Borbála (Buksi): Gyermeki nincs

Semmiség,
Szomjúság,
Éhezés,
S üres, tátott száj.

Sivárgó szempár,
Kenyeret kér csupán,
Ha megkapja, talán,
Nem fenyegeti halál.
Gyermeki nincs,
Az étel most kincs,
Korgó kis gyomrok,
Mindenkinek borzasztó.

Mellette betegség,
Orvosi szükség,
Ami kéne itt,
De ez sincs.

Hasban üresség,
Nyomori bőség,
Itt nincs segítség,
Csak puszta tétlenség.

Gyermeki éhhalál,
Így nem kéne ám,
Földünk keresi igazát,
Emberi egyenlőség mivoltát.

Lám Etelka: A szeméttelep

Rómeó és Inez megszeppelve figyelték, hogy mi történik körülöttük. A szeméttelepen laktak Brazíliában ez ideig, de most anyukájuk meghalt, és egyedül maradtak. Egy bádogviskó volt az otthonuk, ez védte meg őket az esőtől és a hidegtől. Sajnos, ez sem tartott sokáig, mert megjelent egy népes család, s amint meglátták, hogy csak két gyerek lakik itt, elvették tőlük a viskót, és őket durván kidobták az utcára. Inez elkezdett pityeregni, erre a fiúcska átölelte, és azt mondta, soha

ne féljen, amíg ő él, mindig együtt lesznek. Nem volt semmi ennivalójuk, egy szál ruha, cipő nélkül, mezítláb, így éltek. A fiúcska 8 és a kislány 5 éves volt, megfogták egymás kezét, és elindultak guberálni a nagy szeméttelenen.

Egész nap kotorásztak a koszos limlom között, egészségtelen, rossz szag, bűz terjengett, de semmit sem találtak. Itt senki sem volt kedves hozzájuk, a többiek, gyerekek és felnőttek mindig ellökdösték, rugdosták őket, legtöbb esetben akkor, ha találtak valamit, azt azonnal elvették tőlük. Éjszaka volt a legnehezebb, mert hideg volt, fáztak takaró nélkül, és éhesen aludtak el. A következő nap hozzájuk szegődött egy fekete bundájú kutya, aki hűségesen követte őket mindenfelé... - hamar megszerették őt. Szaglásával és szeretetével sokat segített nekik, és mindig találtak valami ennivalót a szemét között, kedves volt, és vágyott a simogatásra. Szerencsére találtak papírdobozokat, és azon kényelmes tudtak aludni, és Kormos - mert így keresztelték el a kutyát - mindig felmelegítette őket, ha fáztak, odabújt közéjük. Napközben megjelent egy gazdag, gonosz ember; kávéültetvénye volt. Gyerekekre vadászott, elvitte őket, és ingyen dolgoztatta, majd bezárva tartotta az ültetvényén. Rómeó és Inez, amint meglátták ezt az embert, rögtön elbújtak a szemét között; féltek tőle. Szerencsére Kormos mindig jelzett nekik halk vakkantással, ha tiszta volt a terep.

Sajnos, a következő nap már reggel rosszul kezdődött. Inez belelépett egy üvegszilánkba, a jobb lábán, a talpán vérzett, és elég nagy vágás keletkezett. Csak egy kis ruhadarabbal kötötték össze. A kislány a következő napokban rosszabbul lett, magas láza miatt el is ájult kint, a szeméttelenen, és a lábfeje begyulladt, piros csík húzódott a bokája körül. Rómeó tudta, hogy nagy baj van, orvoshoz kellene vinni a hűgát. Ekkor meglátta a gazdag ültetvényest, amint éppen hozzájuk közeledik, nem vette észre, mikor a kutya vakkantott. A férfi felemelte az eszméletlen kislányt, és feltette a teherkocsijára; ez nyitott volt hátul, sok gyerek elfért itt. Rómeó meg Kormos követték. A fiú tudta, innen el kell szökni az első adandó alkalomkor. A város központjában egy parkírozó helyen meg is állt a férfi, bement egy üzletbe, gondolta, úgysem szöknek meg, a kislány beteg. De nem úgy Rómeó! Leugrott a kocsiról, és ki-

nyitotta az autó hátsó részét. Kormos segített neki - csak a kallantyút kellett elmozdítani a zárban. Le tudta emelni a hűgát, az ölébe vette, és rohant vele el, messzire, egy másik utcába. Nagy volt a forgalom ezen az útszakaszon, tele kocsival, busszal, villamossal, és sok-sok ember, kik mind siettek valahová. Még soha nem látott ilyet. Most igen megrémült, elfáradt, a könnyeivel küzdött, és Kormos nyaldosta az arcát.

Ekkor egy öreg néni ke jött felé, görnyedt háta alig bírta a lábait, bottal járt, majd megállt mellettük, és megkérdezte, hogy mi a baj. Rómeó mindent elmesélt, és sírva mutatta egyetlen kincsét, a hűgát, aki nagyon beteg. A néni ke kiforgatta a ruhája zsebeit, és talált egy kis pénzt. Hívott egy taxit, és a szegények kórházába vitette őket. Az orvosok elvitték Inezt vizsgálatra. Rómeó, Kormos és a néni ke leültek egy padra a váróteremben. Aggódó csend telepedett rájuk... Majd megjelent a doktor bácsi, karját széttárta, és csak annyit mondott, hogy későn értek ide, a kórházba.

Sajnos ismét egy gyermek, AKIÉRT A HARANGOK SZÓLNAK.

Dancsházi B. László: A váltó

A gyerek leugrott a vonat alsó lépcsőjéről. Megigazította hátizsákját és körül nézett; csak pusztát látott, égett, félig száraz füvet, távolban nagyfeszültségű távvezeték vastraverzeit, a látóhatár peremén egy kisebb facsoportot. Rossz érzése támadt: talán nem itt kellett volna le szállnia? Pedig számolta az állomásokat; lehet, hogy eltévesztette? Vissza akart kapaszkodni a peronra, hátha a másik oldalon lát egy helységnévtáblát, a vonat azonban elindult.

Elhaladt előtte az utolsó kocsi is, végre meglátta az állomásépületen a kopott bádogtáblát: Ohat-Pusztakócs.

- Vasutas bácsi, mikor jön a következő vonat? Rossz helyen szálltam le - szólta a tárcsát lóbáló, komótosan a szolgálati helyiség felé ballagó forgalmista után.

- Tizennégy óra huszonkét perckor - válaszolt a férfi visszafordulva.

A fiú az órájára nézett.

"AKIKÉRT A HARANG SZÓL" 1.

- Az még több mint három óra. Tessék mondani, busz megy innen Egyekre?

- Addig nincsen busz sem. Menj be a váróba, ott jó hűvös van.

- Messze van innen Egyek?

- Hát... ahogy vesszük. Öt kilométer.

A gyerek gondolkodott néhány másodpercig.

- Akkor inkább elindulok gyalog. Várnak a nagyszüleim, idegesek lennének, ha megvárnám a következő vonatot.

- Telefonáldjak az egyeki állomásra, hogy szóljanak nekik, hogy a délutáni vonattal mész?

- Nem jönnek elém. Nagyapának fájnak a lábai, nagymama meg a szíve miatt ki sem jöhet a házból ilyen melegben.

- Otthon sincs telefonjuk?

- Ha lenne, én is tudnék telefonálni. Van mobilom. Merre lehet kimenni az útra?

A vasutas hátratolta tányérsapkáját, megvakarta a fejét.

- Arra - mutatott el az állomásépület mellett. - De legalább két kilométerre van, és nagyon forgalmas, nem biztonságos az út szélén gyalogolni.

Még ha fel is vesz egy autós, ha nem Egyekre megy, a Patkós csárdától sokat kell gyalogolnod. Akkor jársz a legjobban, ha itt, a töltésen mész a sínek mellett. Csak figyelj, aratás van, ilyenkor sok tehervonat jár.

Csak most nézte meg jobban a fiút. Vékony alkatú, alacsony, értelmes arcú, szőke gyerek volt. Közelebb lépett hozzá.

- Hanyadikos vagy?

- Most voltam másodikos.

- És elengedtek a szüleid egyedül?

- Sok dolguk van. Tetszik tudni, most nyertek el egy ilyen dohánykoncessziót. Egy hónap múlva akarják megnyitni a trafikot, állandóan engedélyek, áru, berendezés után szaladgálnak. Ezért küldtek el engem is a nagyiékhoz.

- Aha, szóval lepasszoltak - morogta a nem létező bajsza alatt a vasutas. - No, menj akkor, és vigyázz magadra! Nagyon meleg van, víz van nálad?

- Igen, van egy flakon ásványvizem. Csókolom! - mondta a gyerek, és elindult a keskeny peronon.

Az út nehezebb volt, mint gondolta. A pálya mellett csak itt-ott volt egy-egy csenevész akácfa; a zúzott köveken gyakran megcsúszott a lába. Próbált egy ideig a sínen egyensúlyozni, de a déli hőségben felforrósodott acél a sportcipőn keresztül is égette a talpát; a hátizsák alatt az izzadságtól hátára tapadt a póló, szemét csípte a homlokáról szemek sarkába folyó verejték, nem győzte törölgetni. Próbált egyik talpfáról a másikra lépni, ehhez azonban fárasztóan nagyokat kellett lépnie. Volt, hogy lement a töltés mellé, itt viszont állandóan a bokrokat kellett kerülgetnie.

Enyhén kanyarodott a pálya, és a kanyar végén, az árok partján hatnyolc akácból álló kis facsoportot pillantott meg. Egyes fák lombja a töltés oldala fölé is ernyőt vont, árnyékot vetve a sínparra. Megállt, levette a hátizsákot és leült egy talpfára, lábait a rézsűn lelógatva. Ivott néhány kortyot a langyossá melegedett ásványvízből.

Ekkor látta meg kicsit távolabb a váltót. A leágazás egy mezőgazdasági üzem iparvágánya lehetett, ahogy szemével próbálta követni a nyomvonalát, a távolban néhány piszkosfehér épületet vélt felfedezni.

A fiút egészen kicsi korától szinte csak a gépek, a különböző szerkezetek érdekelték. Mindennek igyekezett megfejteni a működését; már hároméves korában minden autómárkát és típust ismert, ha pedig egy ismeretlen épületben járt, mindig megfigyelte, merre futnak az egyes vezetékek csövei. A könyökök, T-idomok látványa olyan élmény volt számára, mint másnak egy reneszánsz festmény. Neki a karácsonynál is nagyobb ünnep volt, amikor apja magával vitte az autószerelőhöz, és gyönyörködhetett a szétszerelt autókban. Dolguk végeztével alig lehetett kicsalogatni a műhelyből.

Látott már vasúti váltót - messziről, az állomás melletti felüljáróról. Itt is gyakran elidőzött, keresve a rendszert a vágányok látszólagos kuszaságában. Most itt volt előtte egy valóságos váltó! Elfeledkezett a fáradságáról is, felállt, és a sínek között a szerkezethez ment. Elképzelte, ahogyan az acélkerekek áthaladnak rajta, tovább, Füzesabony felé. Megpróbálta átfordítani a kart, csak addig, amíg megnézi, hogyan

állnak akkor a sínek. A berozsdásodott tengelyek azonban nem engedelmeskedtek - évek óta nem használhatták már, ez az iparvágány rozsdalepte sínpárján is jól látszott. Így csak képzeletben gondolta végig, hogyan tereli a váltó a másik vágányra a vonatot. Aztán megfordulva azon törte a fejét, mi történik, ha ellenkező irányból érkezik egy szerelvény, a váltó pedig az iparvágányra van állítva; kisiklik, vagy minden baj nélkül tovább tud haladni?

A tehervonat a fák mellé ért, a pálya újra hosszan beláthatóvá vált. A mozdonyvezető két kézzel rántotta be a vészféket. Az egymásra nyomuló megrakott vagonok félelmetes dübörgése elnyomta a majdnem állóra fékezett kerekek fémes sikoltását, a kürt üvöltését. Már annyira közel ért a szerelvény, hogy tisztán látta a gyerek arcát. Tudta, túl vannak az utolsó pillanaton, amikor a fiú még félreugorhatna; az azonban csak állt, mozdulatlanul, mintha megszűnt volna körülötte a világ, homlokát ráncolta, és mereven nézte azt a pontot, ahol az egyenes és a ferde sín között csak egy keskeny, néhány centis rés van. A vezető behunyta a szemét. A kürt hangján át is hallotta a csattanást a mozdony homloklemezén, és csak akkor csúszott le a keze a gombról, amikor a szerelvény már másodpercek óta állt.

A forgalmista kinézett a szolgálati helyiség üvegezett ajtaján. A peronon nem volt senki. Bekapcsolta a villanyrezsót, feltette melegedni a kis piros lábasban az otthonról hozott rizses húst. A fogásra akasztotta sapkáját. Miközben izzadt homlokát, tarkóját törölgette, eszébe jutott a gyerek. „Szegény kis kölyök - gondolta -, talán most lehet félúton. Ebben az iszonyatos hőségben! Mégsem kellett volna elengednem, szólhattam volna Pista sógornak, vigye el motorral. Úgyszincs most munkája, csak otthon unatkozik.”

A szolgálati telefon csörgése akkor hasított bele a néptelen állomás csendjébe, amikor az első falatot emelte a szájához.

A Poéta Irodalmi Portálon letöltető ez a PDF is - több másik hasonló kiadvánnyal együtt: <http://poeta.hu/ingyen>

*A Barátok Verslista honlapja:
<http://portal.verslista.hu>*

*A Képzeld el... irodalmi folyóirat honlapja:
<http://www.kepzeldel.hu>*

*Az Irodalom Feketen-Fehéren c. folyóirat honlapja:
<http://poeta.hu/feketen-feheren>*

*A Poéta Irodalmi Portál honlapja:
<http://www.poeta.hu>*
